

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત અમદાવાદમાં
આર/સ્પે. સીવીલ એપ્લીકેશન નં.૧૨૦૩૫/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી મોહીન્દર પાલ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	રિપોર્ટરને રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

ગિરજાબેન કનૈયાલાલ કાનાણી..... અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ર..... પ્રતિવાદીઓ

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી બિપિન આઈ. મેહતા, વકીલ અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ તરફે

સુશ્રી જ્યોતિ ભટ્ટ એજીપી પ્રતિવાદી(ઓ) નં.૧ તરફે

શ્રી એચ. એસ. મુનશો, પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે વકીલ

શ્રી પી. જે. કાનાબાર, વકીલ પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૩ તરફે

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૩ તરફે નોટીસની બજવાણી કરાઈ.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી મોહીન્દર પાલ

તારીખ: ૨૨/૦૨/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર, આ અરજી દ્વારા, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ ,
ધારીની ગ્રામ પંચાયતમાં સેવા આપતી વખતે પેન્શનરી લાભોનો દાવો કર્યો છે.

૨. અરજદારની શરૂઆતમાં ગ્રામ પંચાયત, ધારી દ્વારા સંચાલિત મહિલા વિકાસ કેન્દ્રમાં સીવણ શાળામાં સહાયક શિક્ષક તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, જેમાં પ્રતિવાદી-રાજ્યની દૈનિક ધોરણે સહાય કરવામાં આવી હતી. અરજદાર જણાવે છે કે પંચાયતના કર્મચારીઓની કેટલીક માંગણીઓ પંચાયત દ્વારા પૂરી કરવામાં આવી ન હોવાથી, કર્મચારીઓએ તેમના યુનિયન, એટલે કે મજૂર સંઘ દ્વારા કર્મચારીઓની ૧૬ માંગણીઓના સંબંધમાં ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો. આ વિવાદ શ્રમ અદાલત સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યો હતો, જેને રેફરન્સ (એલ.સી.ડી.) નં. ૧૫/૧૯૮૧ તરીકે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવ્યો હતો. વિવાદની પેન્ડન્સી દરમિયાન, કેટલીક માંગણીઓ પંચાયત દ્વારા પતાવટ કરવામાં આવી હતી અને લગભગ ૬ માંગણીઓ શ્રમ અદાલત દ્વારા ચુકાદો આપવાની બાકી હતી.

૩. અરજદારની સેવામાં પુષ્ટિ અને તેને કાયમી બનાવવાના સંદર્ભમાં, પંચાયત દ્વારા Rs.૨૦૦-૨૬૦ ના ગ્રેડમાં ર.જ.૧૯૭૩ થી સેવામાં અરજદારની પુષ્ટિ કરવા માટે સંમતિ આપવામાં આવી હતી. તે અરજદારનો કેસ છે કે, પંચાયત દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ આવા સમાધાન અને તારીખ ૧૮.૧૨.૧૯૮૪ ના ચુકાદાના આધારે, જેમાં અરજદારની ર.જ.૧૯૭૩ થી અસર સાથે કાયમી ધોરણે પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. અરજદારે મહિલા વિકાસ કેન્દ્ર, ધારીના સહાયક

શિક્ષક (સંચલિકા) તરીકે ૩૧.૧૨.૧૯૯૮ સુધી કામ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું. ૨૨.૧૨.૧૯૯૮ પર અરજદારને ૩૧.૧૨.૧૯૯૮ પર સેવામાંથી મુક્ત કરવાનો આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, જિલ્લા પંચાયત વચ્ચે કેટલાક પત્રવ્યવહાર થયા છે અને આખરે, અરજદારનો કેસ પેન્શન નક્કી કરવા માટે રાજ્ય સરકારને મોકલવામાં આવ્યો છે. જો કે, તે જ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું કે શરૂઆતમાં અરજદારની નિમણૂક નિયમિત નિમણૂક તરીકે નહોતી. પ્રતિવાદીઓના આ કૃત્ય માટે, અરજદારે આ અરજી દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.

જ. નોટિસ પછી, પ્રતિવાદીઓ, ગ્રામ પંચાયત અને જિલ્લા પંચાયત એટલે કે ધારી, ગ્રામ પંચાયત તેમજ જિલ્લા પંચાયત, અમરેલીએ અલગ જવાબ દાખલ કરીને આ અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો, જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે અરજદારની શરૂઆતમાં નિમણૂક નિયમિત નિમણૂક નહોતી અને તેથી, તે પેન્શન અને/અથવા પેન્શનરી લાભો માટે હકદાર નહોતી.

પ. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર વર્ષ ૧૯૬૯ માં દૈનિક કામદાર તરીકે જોડાયો છે. પંચાયત અને મજૂર સંઘ વચ્ચે સમાધાન થયું છે, જે મુજબ ૧૬માંથી ૧૦ માંગણીઓ પંચાયત દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી અને સમાધાનને અનુસરીને અરજદારને કાયમી કરવાનો આદેશ આપવામાં

આવ્યો હતો. શ્રમ અદાલત સમક્ષ થયેલા સમાધાનના અનુસરણમાં, અરજદારને વર્ષ ૧૯૭૩માં કાયમી કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદાર જનરલ પ્રોવિડન્ટ ફંડ (જી. પી. એફ.) માં યોગદાન આપી રહ્યો છે અને આખરે વર્ષ ૧૯૯૮માં નિવૃત્ત થયો છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પેન્શન માટે અરજદારનો કેસ રાજ્ય સરકારને મોકલવામાં આવ્યો હતો. જો કે, તેને નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને અરજદારે આ અરજી દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કરવો પડશે.

૬. વિદ્વાન વકીલે મુખ્ય અધિકારી વિરુદ્ધ વચ્ચેના કેસમાં આ અદાલતના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. મોહમ્મદ ઈશાદ હુસૈનભાઈ બલોચ અને અન્યોએ ૨૦૧૧ (૧) જુસીડી ૫૬૯ (ગુજરાત) (ડીબી) માં અહેવાલ આપ્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે અરજદાર જી. પી. એફ. માં યોગદાન આપી રહ્યો છે અને વર્ષ ૧૯૭૩માં શ્રમ અદાલતના હસ્તક્ષેપને અનુસરીને તેને કાયમી કરવામાં આવ્યો છે, તેથી તે પેન્શન અને પેન્શનરી લાભો મેળવવા માટે હકદાર હતી.

૭. ઉપરોક્ત દલીલો ગ્રામ પંચાયત તેમજ જિલ્લા પંચાયતના વકીલો દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારને પંચાયત અને મજૂર સંઘ વચ્ચે થયેલા કરારને અનુસરીને કાયમી બનાવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં જિલ્લા પંચાયત તેમજ રાજ્ય સરકાર પક્ષકાર ન હતી. ઉપરોક્ત

સત્તાવાળાઓ શ્રમ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર ન હોવાથી, પંચાયત અને મજૂર સંઘ વચ્ચે થયેલું સમાધાન જિલ્લા પંચાયત અથવા રાજ્ય સરકાર પર નક્કી કરી શકાતું નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારની નિમણૂક કાયમી ન હોવાથી, અરજદાર રાજ્ય સરકાર દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર પેન્શનરી લાભો માટે હકદાર રહેશે નહીં. આવા કિસ્સામાં પંચાયતે ભંડોળ એકત્ર કરવા માટે પોતાની વ્યવસ્થા કરવી પડે છે અને જે અરજદાર રાજ્ય સરકારનો નિયમિત કર્મચારી ન હોય અથવા પંચાયત કાયદાની કલમ ૨૦૩ હેઠળ જરૂરી પંચાયત સેવાનો સભ્ય ન હોય તેને પેન્શન આપવા માટે સરકારને દબાણ કરી શકાતી નથી. આ દલીલોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ No.૧૦૯૯/૨૦૧૬માં આ અદાલતના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપ્યો છે, પછી વિશેષ દીવાની અરજી No.૩૪૨૨/૨૦૧૦માં જેનું શીર્ષક દહ્યાભાઈ વજેસિંહ અંજના પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય છે એ ૨૭.૦૧.૨૦૧૭

૮. આ અદાલતે બંને પક્ષોની દલીલો / સબમિશન પર વિચાર કર્યો છે. કેટલીક હકીકતો વિવાદમાં નથી. અરજદાર વર્ષ ૧૯૬૯માં દૈનિક કામદાર તરીકે જોડાયો હતો અને ૧૯૭૩ સુધી કામ કરતો રહ્યો હતો. ધારી ગ્રામ પંચાયત અને મજૂર સંઘ વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયું છે અને આ સમાધાનના આધારે અરજદારને વર્ષ ૧૯૭૩ માં કાયમી કરવામાં આવ્યો છે.

૯. પેન્શનરી લાભો માટે અરજદારના કેસને નકારી કાઢવા માટે પ્રતિવાદીઓનું મુખ્ય તર્ક એ મુદ્દાની આસપાસ કેન્દ્રિત છે કે, અરજદાર કાયમી કર્મચારી ન હતો અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૨૦૩ હેઠળ જરૂરી પંચાયત સેવાનો સભ્ય ન હતો.

૧૦. આ અદાલતે ઉપરોક્ત દલીલો પર વિચાર કર્યો છે પરંતુ તે સરળ કારણોસર તેની સાથે સંમત નથી કે, એકવાર અરજદારને વર્ષ ૧૯૭૩માં ગ્રામ પંચાયતનો કાયમી કર્મચારી બનાવી દેવામાં આવે, તો તેને દૈનિક કામદાર તરીકે ગણી શકાય નહીં. આ ખાસ કરીને ત્યારે થાય છે જ્યારે શ્રમ અદાલતના નિર્ણયને તમામ પક્ષો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હોય અને તેને અંતિમ રૂપ આપવામાં આવ્યું હોય. એકવાર અરજદાર પંચાયતનો સભ્ય બની ગયો છે અને પંચાયતનો કાયમી કર્મચારી બની ગયો છે, તે આપમેળે પંચાયત સેવાનો સભ્ય બનશે અને પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૨૦૩ હેઠળ સંપૂર્ણ રીતે આવરી લેવામાં આવશે.

૧૧. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે મુખ્ય અધિકારી વિરુદ્ધ મોહમ્મદ ઇરશાદ હુસૈનભાઈ બલોચ અને અન્યના કેસમાં પસાર કરાયેલા આ અદાલતના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપ્યો છે..આ કેસની હકીકતો વર્તમાન કેસ જેવી જ છે. આ કેસમાં પણ શ્રમ અદાલતના નિર્દેશો સાથે સંબંધિત કર્મચારીઓને કાયમી

કરવામાં આવ્યા હતા. તેમના પગારમાંથી જી.પી.એફ. કાપવામાં આવી રહ્યો હતો. તેઓ નિવૃત્તિની ઉંમર પછી નિવૃત્ત થયા. આ અદાલતે નીચે પ્રમાણે પિટિશનને મંજૂરી આપી હતી. ફકરો નંબર ૯ માં કરવામાં આવેલ સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

“૯. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિ એ સંજોગો સાથે જોડાયેલી છે કે એવું નથી કે દરેક કિસ્સામાં જ્યારે પણ કોઈ વ્યક્તિ દૈનિક મજૂર હોય અથવા સરકારનો કામચલાઉ કર્મચારી હોય, ત્યારે તે પેન્શન માટે પાત્ર અથવા હકદાર નહીં હોય.તેનાથી વિપરીત, સરકારની નીતિ અનુસાર, જો કોઈ વ્યક્તિ કામચલાઉ/કામચલાઉ કર્મચારી હોય, તો પણ જરૂરી સેવાનો સમયગાળો પૂર્ણ કર્યા પછી, તેને પેન્શનની યોજના માટે પાત્ર ગણવામાં આવે છે અને એકવાર તેને પેન્શનની યોજના માટે પાત્ર ગણવામાં આવે અને તેના પગારમાંથી તેનું યોગદાન કાપવામાં આવે, તો તે સેવાનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી પેન્શન માટે પાત્ર બનશે. તેથી, તત્કાલીન ગ્રામ પંચાયતના કર્મચારીઓ દ્વારા પેન્શનના હક પર કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી, જેમને તેમના પગારમાંથી યોગદાન માટે પેન્શનની યોજના દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા તમામ હેતુઓ માટે ગણવામાં આવે છે અને તે જ પદ તેઓ નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી અથવા તેમની સેવાના અંત સુધી પહોંચે ત્યાં સુધી ચાલુ રહે છે.

૧૨. પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ એટલે કે ગ્રામ પંચાયત અને જિલ્લા પંચાયતે વિશેષ દીવાની અરજી નં.૩૪૨૨/૨૦૧૦ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૦૯૯/૨૦૧૬માં આ નિર્ણયમાં સમાવિષ્ટ કાયદાની દરખાસ્ત વિવાદમાં નથી. જો કે, દરેક કેસની પોતાની હકીકતો હોય છે. વર્તમાન એક એવો કેસ છે જેમાં અરજદારે ગ્રામ પંચાયત સાથે ૩૧ વર્ષ સુધી કામ કર્યું છે. એવો કોઈ કાયદો નથી કે જે અરજદારને પેન્શન આપતા અટકાવી શકે, માત્ર એટલા માટે કે શરૂઆતમાં નિમણૂક નિયમિત નિમણૂક ન હતી. એકવાર અદાલતના હસ્તક્ષેપ સાથે પ્રારંભિક નિમણૂક નિયમિત થઈ જાય, પછી અરજદાર આવી સેવાના સભ્ય બની જાય છે.

૧૩. અગાઉની ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી છે. અરજદાર નિવૃત્તિની તારીખથી પેન્શન મેળવવા માટે હકદાર છે. પેન્શનની બાકી રકમ અરજદારને ચૂકવવામાં આવશે. તમામ પ્રતિવાદીઓ સંયુક્ત રીતે અને અલગ અલગ રીતે સમાન ચૂકવણી કરવા માટે જવાબદાર છે. અરજદાર બાકી લેવાનો હકદાર રહેશે. અરજદાર વર્ષ ૧૯૯૮માં નિવૃત્ત થયો હોવાથી અને તે પેન્શન વિનાનો હોવાથી, પ્રતિવાદીઓ તેમની વાસ્તવિક ચુકવણી સુધી બાકી નીકળતી રકમ તેમજ વાર્ષિક ૬ ટકાના દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે. આ આદેશની નકલ મળવાની તારીખથી ૬ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં સમગ્ર

કવાયત પૂર્ણ કરવામાં આવશે. રૂલને બનાવવામાં આવે છે.

(મોહિન્દર પાલ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.